

KOVYHO MEDIÁLNÍ RING – 2. DÍL: CO

AKTIVITA: V JAKÉM STÁTU ŽIJEME?

Anotace:	Žáci v aktivitě analyzují velmi často sdílenou nepravdivou zprávu o tom, že rozdělení Československa je neplatné. Zamýšlejí se nad tím, co všechno tvoří obsah sdělení, jak důvěryhodné jsou citované zdroje informací, jaké názory a hodnoty sdělení propaguje a jaké úhly pohledu v něm naopak chybějí.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace, informatika a informační a komunikační technologie OV: společenskovední vzdělávání/ občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VDO (ZŠ), MV OV: OVDS, IKT
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi
Doporučený věk:	12+
Cíle:	Žáci <ul style="list-style-type: none"> ▪ dovedou v mediálních sděleních rozlišit faktické informace a názory ▪ se zamýšlejí nad důvěryhodností zdrojů, na něž se autoři sdělení odkazují ▪ kriticky posuzují důvěryhodnost mediálních sdělení, s nimiž se setkávají
Délka:	45 min. (včetně projekce videa)
Pomůcky:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ PRACOVNÍ LIST pro každou skupinu žáků ▪ LIST PRO VYUČUJÍCÍ ▪ psací pomůcky
Postup:	<ol style="list-style-type: none"> 1. V úvodu hodiny se žáků ptáme: <i>Jaký je obecně hlavní účel zpráv (zpráv v médiích o dění v České republice a ve světě)? Co jako čtenáři (příp. posluchači, diváci) od zpráv očekáváte? Jak by měly kvalitní zprávy vypadat?</i> Postřehy žáků zapisujeme na tabuli. 2. Následuje projekce videa. 3. Rozdáme do skupin PRACOVNÍ LIST s mediálním sdělením, které budou žáci analyzovat podle

klíčové otázky CO? Při analýze mohou používat internet.

Poznámka: Na LISTU PRO VYUČUJÍCÍ najdete celou vypracovanou analýzu.

4. Jednotlivé skupiny sdílejí se zbytkem třídy své odpovědi. Na tuto část plynule navazuje reflexe, v níž bude prostor pro diskusi.

Reflexe:

Reflexe probíhá formou diskuse se žáky. Nejdříve se vrátíme k úvodnímu brainstormingu a porovnáme, jaké požadavky na kvalitní zprávy analyzovaný článek splnil a jaké ne. Pozastavíme se u toho, jaké informace nám nabízí a z jakých zdrojů je čerpá.

V reflexi by mělo zaznít, že hlavním smyslem novinářské práce je poskytovat čtenářům (příp. posluchačům, divákům) co nejpřesnější informace. Ověřovat informace před zveřejněním by mělo být nedílnou součástí novinářské práce. Analyzovaný článek prezentuje domněnku, že je rozdělení Československa neplatné. Autor se však nepokusil tuto informaci nijak ověřit (např. konzultací s nějakým ústavním právníkem apod.).

Zprávy mají o něčem informovat, nikoli přesvědčovat. Autor by tak neměl vyjadřovat své názory ani používat citově zabarvená slova a další přesvědčovací prostředky. Názorové články do médií patří také, ale spíše do rubriky Názory nebo Komentáře. Seriózní média usnadňují příjemcům rozlišit, jaký druh textu mají před sebou. Web Svět kolem nás, kde byl článek publikován, tyto zásady nedodržuje. Článek byl zařazen do rubriky Domácí, která se obvykle používá pro zprávy z České republiky.

Pro doplnění kontextu můžeme žákům prozradit, že analyzovaný článek byl v roce 2016 druhým nejsdílenějším nepravdivým článkem. Šířil se mezi *desetitisíce lidí*. Ptáme se žáků: *Máte osobní zkušenost se sdílením nepravdivých zpráv v online prostředí (příp. stalo se to někomu z vašeho okolí)?* Zjišťujeme, o jakou zprávu šlo a jak reagovali.

Hlavním výstupem z reflexe je, že při každém setkání s mediálním sdělením má smysl položit si v první fázi otázku: **CO je tohle sdělení, které se k nám dostává, zač?** Jakému účelu slouží? Jsou to fakta, názory nebo například reklama? Určení typu mediálního sdělení je důležitým prvním krokem. Následně totiž můžeme postoupit k podrobnější analýze konkrétního obsahu: Jaké faktické informace nebo názory sdělení obsahuje? Jaké zdroje využívá a jak se dají obsažené informace ověřit? Jaké informace a úhly pohledu ve sdělení chybějí a jak by se změnilo vyznění sdělení, pokud by obsaženy byly?

Zkušenosti z praxe:

Aktivitu jsem vyzkoušela se žáky 1. ročníku. Celá aktivita nám trvala 35 minut a žáky bavila, zapojila se dokonce i dívka, která se jinak ve třídě moc neprojevuje.

Už úvodní brainstorming byl zajímavý. Na otázku: Jaký je obecně hlavní účel zpráv žáci zmiňovali mezi odpověďmi například informovat nebo vydělat peníze. Kovy se žákům opravdu líbil, jeho styl, způsob zpracování filmu. Na otázku, zda by si pustili i další pokračování, kdyby ho sledovali sami doma, odpověděla velká většina třídy, že ano.

Práce ve skupinkách probíhaly bez větších problémů. Nejdříve si žáci dělali legraci v z reklamy na "Způsob, který 6x zvětšuje svaly" (tu v nějaké z dalších hodin využijí jako vzor klamavé reklamy) a pak se pustili do odpovídání na otázky. Všichni se v závěru shodli na tom, že je důležité, aby zdroje byly opravdu důvěryhodné, neboť se již sami mnohokrát setkali s falešnými zprávami.

Ivana Pastyříková, Střední škola designu, umění, knižní kultury a ekonomiky Náhorní, Praha